

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง การขอให้ฝ่ายปกครองพิจารณาใหม่กรณีที่เคยขอให้ศาลปกครองพิจารณา
คดีใหม่แล้ว แต่ศาลได้มีคำสั่งไม่รับคำขอไว้พิจารณา*

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๘๐๙.๕/๑๑๑๒๐ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล (ก.ท.) และคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล (ก.อบต.) ได้รับหนังสือขอความเป็นธรรมจาก นาย อ. (อดีตพนักงานเทศบาล) และนาย ณ. หรือนาย ช. เดิม (อดีตพนักงานส่วนตำบล) กรณีคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดกาฬสินธุ์ (ก.ท.จ. กาฬสินธุ์) และคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์ (ก.อบต.จังหวัดกาฬสินธุ์) มีมติลงโทษไล่ออกผู้ร้องทั้งสองรายออกจากราชการ ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดวินัยฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง โดยไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย ซึ่งกรณีดังกล่าวเกิดจากมูลกรณีก่อกล่าวหาว่า ผู้ร้องทั้งสองราย ร่วมกับนาย ถ. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งคล่อง กับพวก ทุจริตเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบแข่งขันพนักงานส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งคล่อง อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ร้องจึงเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจชี้มูลความผิดทางวินัยฐานดังกล่าว

ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ก.ท. และ ก.อบต. พิจารณาแล้วเห็นว่า

(๑) คำสั่งเทศบาลตำบลโพธิ์ ที่ ๒๐๓/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ลงโทษไล่ออกนาย อ. ออกจากราชการ โดยศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษา ในคดีหมายเลขแดง ที่ อ. ๗๕๑/๒๕๕๔ พิพากษาว่า คำสั่งลงโทษ นาย อ. ขอบด้วยกฎหมาย

(๒) คำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน ที่ ๑๗๐/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ ลงโทษไล่ออกนาย ณ. ออกจากราชการ โดยศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษา ในคดีหมายเลขแดง ที่ อ. ๙๔๘/๒๕๖๔ พิพากษาว่า คำสั่งลงโทษไล่ออก นาย ณ. ขอบด้วยกฎหมาย

(๓) คำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ ๒๕๕/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ลงโทษปลดนาย ส. (ข้าราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) ออกจากราชการ โดยศาลปกครองสูงสุด ได้มีคำพิพากษา ในคดีหมายเลขแดงที่ พ. ๕/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ว่า คำสั่งลงโทษปลด นาย ส. (ซึ่งภายหลังมีการเพิ่มโทษเป็นไล่ออก) ไม่ชอบด้วยกฎหมายและให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

โดยที่คำสั่งไล่ออกหรือปลดออกจากราชการทั้ง ๓ กรณีดังกล่าว เกิดจากมูลกล่าวหากรณีผู้ร้อง ร่วมกับนาย ถ. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งคล่อง กับพวก ทุจริตเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบแข่งขันพนักงานส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งคล่อง ซึ่งเป็นเรื่องเดียวกัน และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัย ผู้ร่วมกระทำความผิดฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาที่แตกต่างกันว่า การลงโทษทางวินัยตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงจากกรณีดังกล่าว โดยไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ดังนั้น เพื่อให้

*ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๑/๑๖๒ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

การพิจารณาถูกต้องและเป็นธรรม ก.ท. และ ก.อบต. จึงมีมติให้หารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาว่า กรณีนาย อ. ยื่นหนังสือขอให้เพิกถอนมติ ก.ท.จ.กาฬสินธุ์ และ นาย ณ. ยื่นหนังสือขอให้เพิกถอนมติ ก.อบต.จังหวัดกาฬสินธุ์ พร้อมทั้งขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัย จะมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องอย่างไร

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ได้พิจารณาข้อหารือของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า กรณีของ นาย อ. และ นาย ณ. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาในคดีอาญาให้จำคุกบุคคลทั้งสองในฐานความผิดเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามมาตรา ๑๕๗ ประกอบกับฐานความผิดเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตามมาตรา ๘๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และอยู่ระหว่างการยื่นฎีกาคำพิพากษาดังกล่าว นอกจากนี้ คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้ตรวจสอบคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้อง ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมดังนี้

(๑) **กรณีนาย อ. ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่ง ที่ คบ. ๑๗๒/๒๕๖๓** โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่าเคยมีการอ้างคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๐๓๗/๒๕๕๘ ในการขอให้พิจารณาพิพากษาคดีใหม่ครั้งแรก และอ้างคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ พบ. ๘/๒๕๖๒ ที่วินิจฉัยทำนองเดียวกันในการขอให้พิจารณาพิพากษาคดีใหม่ครั้งนี้ ซึ่ง**ศาลวินิจฉัยสรุปได้ว่า** การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ไว้พิจารณา เนื่องจากเห็นว่า คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๐๓๗/๒๕๕๘ ที่กล่าวอ้าง ไม่ถือเป็นพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงในประเด็นที่ศาลรับฟังเป็นยุติแล้วเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ อีกทั้งยังถือไม่ได้ว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญซึ่งทำให้ผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งขัดกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และกรณีดังกล่าวมิได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาพิพากษาคดีใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น คดีจึงเป็นอันถึงที่สุดตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และแม้ครั้งนี้จะอ้างคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ พบ. ๘/๒๕๖๒ ซึ่งเป็นคำพิพากษาในคดีใหม่ แต่ก็วินิจฉัยทำนองเดียวกับคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๐๓๗/๒๕๕๘ จึงเป็นคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่เป็นครั้งที่สองในคดีที่ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีนั้นเป็นอันถึงที่สุดตามมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงเป็นกรณีที่ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีเดียวกันต่อศาลในประเด็นที่ศาลได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันกับคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว อันเป็นการฟ้องซ้ำ ซึ่งต้องห้ามตามข้อ ๘๗ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่ศาลไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลชั้นต้น

(๒) **กรณีนาย ณ. ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่ง ที่ ๖๐๐/๒๕๖๕** โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการอ้างคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ พบ. ๘/๒๕๖๒ คำพิพากษา ที่ พ. ๕/๒๕๖๓ คำพิพากษา ที่ พบ. ๒๓/๒๕๖๓ และคำพิพากษา ที่ อ. ๒๙๖/๒๕๖๔ ในคำชี้แจงประกอบคำอุทธรณ์ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน ที่ ๑๗๐/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ ที่ลงโทษไล่ออกจากราชการ โดยให้มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่ออกคำสั่ง และให้คืนตำแหน่ง ปลัด อบต. หัวหิน และเบิกจ่ายเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และเงินอื่น ๆ ตามสิทธิ พร้อมทั้งดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ โดย**ศาลวินิจฉัยสรุปได้ว่า** เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ณ. เคยฟ้องนายก อบต. หัวหิน ต่อศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองขอนแก่น) ว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งลงโทษไล่ออก

จากราชาการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว รวมทั้งคืนตำแหน่ง ปลัด อบต. หัวหิน และสั่งให้ อบต. หัวหิน จ่ายเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง รวมทั้งเงินต่าง ๆ ที่มีสิทธิ ได้รับตามกฎหมาย ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้อง และศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา ที่ อ. ๙๔๘/๒๕๖๔ พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จึงทำให้คดีถึงที่สุดตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การยื่นฟ้องในคดีนี้โดยยังคงฟ้อง ผู้ถูกฟ้องคดีเดียวกัน และอ้างเหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งที่ลงโทษไล่ออกเช่นเดียวกัน อันเป็นการฟ้องซ้ำตามข้อ ๙๗ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ส่วนคำชี้แจงเพิ่มเติมไม่เป็นเหตุที่ศาลจะรับคำฟ้องคดีนี้ที่เป็นกรณีฟ้องซ้ำ ตามที่วินิจฉัยข้างต้นไว้พิจารณาได้แต่อย่างใด จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลชั้นต้น

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพิจารณาข้อหาหรือของกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น ประกอบกับข้อเท็จจริงเพิ่มเติมแล้วเห็นว่า คำสั่งที่ลงโทษไล่อาย อ. และนาย ณ. ออกจากราชการเป็นคำสั่งที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล จึงเป็น “คำสั่งทางปกครอง” ตามนิยามในมาตรา ๕^๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งโดยหลักแล้วเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองหรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ย่อมมีอำนาจในการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๙^๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครองฯ ได้ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือให้โต้แย้งตามกฎหมายนี้หรือ กฎหมายอื่นมาแล้วหรือไม่ก็ตาม ซึ่งการขอให้เพิกถอนหรือแก้ไขคำสั่งทางปกครองอันมีลักษณะเป็น การขอให้เจ้าหน้าที่พิจารณาคำสั่งทางปกครองใหม่จะต้องอยู่ในขั้นตอนของฝ่ายปกครองและอยู่ภายใต้กรณี และเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๔^๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

^๒มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล ในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่า จะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับ จดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

“มาตรา ๔๙ เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือให้โต้แย้ง ตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมาแล้วหรือไม่

ฯลฯ

ฯลฯ

“มาตรา ๕๔ เมื่อคู่กรณีมีคำขอ เจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครอง ที่พ้นกำหนดอุทธรณ์ตามส่วนที่ ๕ ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) มีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

(๒) คู่กรณีที่แท้จริงมิได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองหรือได้เข้ามาในกระบวนการ พิจารณาครั้งก่อนแล้วแต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง

(๓) เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น

(๔) ถ้าคำสั่งทางปกครองได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดและต่อมาข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณี

(มีต่อหน้าถัดไป)

กรณีตามข้อหาข้อนี้ ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วว่า คำสั่งให้นาย อ. และนาย ณ. ออกจากราชการที่ได้ดำเนินการตามมติ ก.ท.จ. ภาพสินธุ์ และ ก.อบต. จังหวัดกาฬสินธุ์ตามลำดับดังกล่าว เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรณีนาย อ. ได้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้พิจารณาพิพากษาคดีปกครองใหม่ตามมาตรา ๗๕^๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยกรณีนาย อ. ได้มีการอ้างเหตุคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๐๓๗/๒๕๕๘ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ พบ. ๘/๒๕๖๒ ซึ่งวินิจฉัยทำนองเดียวกันกับคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ พ. ๕/๒๕๖๓ ที่เป็นเหตุกล่าวอ้างขอให้ฝ่ายปกครองพิจารณาใหม่ตามข้อหาข้อนี้ และศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา เพราะไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์การขอให้พิจารณาคดีใหม่ตามที่บัญญัติดังกล่าวกำหนด ซึ่งในคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ คบ. ๑๗๒/๒๕๖๓ ได้วินิจฉัยไว้ด้วยว่า คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๐๓๗/๒๕๕๘ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ พบ. ๘/๒๕๖๒ ดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญที่จะขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองนั้นใหม่ได้ คำพิพากษาศาลปกครองและคำสั่งดังกล่าวจึงย่อมต้องผูกพันคู่กรณีที่จะต้องปฏิบัติตามคำพิพากษามาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง^๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

กรณี นาย ณ. ได้มีการอ้างคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ พบ. ๘/๒๕๖๒ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ พ. ๕/๒๕๖๓ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ พบ. ๒๓/๒๕๖๓ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๒๙๖/๒๕๖๔ ในคำชี้แจงประกอบคำอุทธรณ์ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลหัวหิน ที่ ๑๗๐/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ ที่ลงโทษไล่ออกจากราชการ โดยให้มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่ออกคำสั่ง และให้คืนตำแหน่งปลัด อบต. หัวหิน และเบิกจ่าย

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๔)

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) หรือ (๓) ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคู่กรณีไม่อาจทราบถึงเหตุนั้นในการพิจารณาคดีครั้งที่แล้วมาก่อนโดยไม่ใช้ความผิดของผู้นั้น

การยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่ผู้หนึ่งได้รู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาใหม่ได้

มาตรา ๗๕ ในกรณีที่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองเสร็จเด็ดขาดแล้ว คู่กรณีหรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียหรืออาจถูกกระทบจากผลแห่งคดีนั้นอาจมีคำขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองนั้นใหม่ได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

(๒) คู่กรณีที่แท้จริงหรือบุคคลภายนอกนั้นมิได้เข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีหรือได้เข้ามาแล้วแต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกระบวนการพิจารณา

(๓) มีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรม

(๔) คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ทำขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใด และต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญซึ่งทำให้ผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งขัดกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคู่กรณีหรือบุคคลภายนอกไม่ทราบถึงเหตุนั้นในการพิจารณาคดีครั้งที่แล้วมา โดยมิใช่ความผิดของผู้หนึ่ง

การยื่นคำขอให้พิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งใหม่ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้หนึ่งได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ได้ แต่ไม่เกินห้าปีนับแต่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาด

มาตรา ๗๐ คำพิพากษาศาลปกครองให้ผูกพันคู่กรณีที่จะต้องปฏิบัติตามคำบังคับนับแต่วันที่กำหนดในคำพิพากษาจนถึงวันที่คำพิพากษานั้นถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขกลับหรืองดเสีย

เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และเงินอื่น ๆ ตามสิทธิ พร้อมทั้งดอกเบี้ย อันมีลักษณะเป็นการยื่นคำร้องต่อศาลปกครองสูงสุดเพื่อขอให้ศาลพิจารณาคดีปกครองใหม่ตามมาตรา ๗๕^๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ แต่เนื่องจากเป็นกรณีที่นาย ณ. เคยฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองขอนแก่น) ว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว รวมทั้งคืนความชอบธรรมในตำแหน่ง ปลัด อบต. หัวหิน และสั่งให้ อบต. หัวหิน จ่ายเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง รวมทั้งเงินต่าง ๆ ที่มีสิทธิได้รับตามกฎหมาย ซึ่งในคดีดังกล่าวศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้อง และศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา ที่ อ. ๙๔๘/๒๕๖๔ พิพากษายืน จึงทำให้คดีถึงที่สุดตามมาตรา ๗๓^๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การยื่นฟ้องคดีนี้ อีกโดยมีผู้ถูกฟ้องคดีเดียวกัน และอ้างเหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งที่ลงโทษไล่ออกเช่นเดียวกัน ศาลจึงวินิจฉัยว่าเป็นการฟ้องซ้ำตามข้อ ๙๗^๙ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และเห็นว่าคำชี้แจงเพิ่มเติมไม่เป็นเหตุที่ศาลจะรับคำฟ้องคดีนี้ที่เป็นกรณีฟ้องซ้ำตามที่วินิจฉัยข้างต้นไว้พิจารณาได้ จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลชั้นต้น ทำให้มีผลเป็นการไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีปกครองใหม่กรณีนี้ด้วยเช่นกัน

เมื่อทั้งสองกรณีเป็นเรื่องที่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองเสร็จเด็ดขาดแล้ว ดังนั้น เพื่อให้มีการพิจารณาคำสั่งทางปกครองใหม่โดยฝ่ายปกครองฝ่ายอำนาจบังคับของคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล (*res judicata*) ก.ท. และ ก.อบต. จึงไม่สามารถพิจารณาคำร้องขอให้เพิกถอนคำสั่งไล่ออกจากราชการซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าชอบด้วยกฎหมาย และได้มีคำสั่งไม่รับพิจารณาคดีใหม่ และ ก.ท. และ ก.อบต. ตลอดจนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในฐานะฝ่ายเลขานุการ ขอบที่จะต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ได้ผูกพันคู่กรณีตามมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง^{๙๐} แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ โดยเคร่งครัดต่อไป

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๖๖

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^{๙๐}มาตรา ๗๓ การคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนั้น ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถ้ามิได้ยื่นอุทธรณ์ตามกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันถึงที่สุด

คำพิพากษาหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึง คำสั่งเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาลหรือคำสั่งอื่นใดที่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาด

ในกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าคำอุทธรณ์ใดมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลปกครองสูงสุดจะสั่งไม่รับอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาก็ได้

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดให้เป็นที่สุด

^{๙๑}ข้อ ๙๗ คดีที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว ห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน

^{๙๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น